

۱ تشرین ثانی
۱۳۴۱

تورک تاریخ انجمنی

مجموعہ

اون ہجری سنہ
نومرو ۱۲ (۸۹)

معروضات

(اون برنجی صاییدن مابعد)

چقور اوه بزم بیلمدیکمز برعالم ایمش و بو اوتلر ایچنده کرد اتلوری کیدرکن قارغیلرینک اوجلری کورنموردی. قوه نامیه بوراده درجه نشوونماستی فوق العاده برصورتده کوستریوردی. هرطرفنده نهرلر و دره لر آقیوریاغمورلر موسمنده یاغیور یاغمدینی و قنده کیجهری یر یوزینه دوشن لطیف شبنملر ایله نباتاتی بسلیور تموز و آغستوس ایچنده هریرک اوتلری قوریمش ایکن رهگذارمزه هنوز صوانه یوز طومش و برطرفه سربلوب سرپش ایپک کبی اوتلر کوریلوب بونلر قالدیرلدینی کبی آلتندن تازه اوتلر و زمردکی چنلر کورنیوردی. چه فائده که جولانکه عشاراولمغه هیچ بر یرنده زراعت یوق ایدی. جابجا قیشین عشارک قیشه دقلری یرلرده جادیرلری و اوجاق طاشلری کورلوب اندن بشقه اماره اسکان و اقامت یوق ایدی. آدیم باشنده اوچان دراج قوشلری و جابجا سکردوب قاچان جیلان سوریلری بومرغزار لطافته شلک وریور ایسه ده هرکوشه سنده کوریلن یابان طوموزلری ایله کچوک بیوک ییلانلر دخی انسانه وحشت وریوردی.

قریم محاربه سندن صکره روسیه دن هجرت ایلش اولان اوچ بیک خانه قدر نوغایلر مسییدن یوقارو جهان نهرینک ایکی طرفنده و شاهمران قلعه سی جوارنده کویلر یاپوب برکوزل ناحیه تشکیل ایله چقور اوه نک برکچوک قطعه سی اعمار ایدیورلردی. لکن بغدادین بره یتش سکسن و ارپه دن یوزلالی ایکوز قدر حصوله کلن اکیملری قالدیرمقدن عاجز قالدورلردی. واشقیای عشارک تجاوزاندن کندیلرینی سلاحلریله محافظه ایدیورلردی.

عثمانیه دن حرکتمزک اوچنجی کونی ارکنجه سیس قصبه سنه وارلدی. خارج قصبه ده اردو قورلدی. قوزان شرقی مدیرینک برادری خلیل بک برلکده بولمغه ارکان حربیه چادرلرینه مسافر ویرلدی. اولاشلی اغالردن قره یکیست و قیاق وچند اوغللری بر مقدار پیاده تفنک اندازلر ایله برلکده کلش اولدقلرندن انلره دخی اردوگاهده چادرلر قوریلررق یرکوسترلدی.

قوزان اهالیسی موسم صیفده هپ یایلایه کیدر اولدقلرندن سیس قصبه سنده بر قاچ بکجیدن بشقه کیمسه یوق ایدی. سیس قصبه سی بویه خالی عن الاهالی اولمغه کوزلرمزه پک قراکک کورندی. قوزان غربی اغاسی احمد اغا طرفندن استقبال ایچون کسنه کوندزله مش اولسی دخی توحش و عصیاننه اماره اتخاذا اولندی.

متعاقب قاتوغيكوس كلدى. مناسترده شئلك پيدا اولدى. بعده عمر اغانك ايكنجى اوغلى على بك بعض معتبران ايله برلكده كهرك پدريتك عثمانيه دن عودتنده نامزاج اولديغى و بيوك برادري احمد اغانك بيكباشى حسين حسنى بك ايله برلكده اشه و كارندن بدأ ايله تحرير نفوس ايچون او طرفه كيتديكنى بيلديردى .

دولتجه عمر اغا قوزان قائمقامى طانمقده ايسه ده سكر سنده نبرو امر ونهيدن محجور اولوب اوغلى احمد اغا مستقل قوزان غريپده اغالق ايتكده اولديغى جهته احمد اغا محجوبيتندن نامى فرقه اصلاحيه كیده مديكنندن بختله تحرير نفوسك ختامده سیه كیده جكنى حسين بكة سويلش ايسه ده مراى انجق بزی الهدادوب آووده رق امراروقت ايدوب ده فرقه اصلاحيه نك عودتنده كما كان قوزانده متغلبانه حكومت ايتك فكر فاسدنن عبارت اولديغى سياق حالدن اكلاشلاى .

احمد اغانك بوطورى سلاحسز بر مقاومت ایدی. لکن بزمده يول حاضر لغمز تمام اولديغندن براز سیده توقه محبور اولديغمز جهته انك بومعامله سندن برمدتجك اغماض عين اولتى لازم كلدى .

چونكه سيس قصبه سندن اطنه يه اون سكر ساعت مسافه اولوب بواره ده كوى و كند يوق ابدى و بوراده قيشنه يان صيرقنديلى عشيرتى هنوز يايلادن اينمه مشیدی . سيس اهاليبى خانه لرینه كلكجه عشاثر كتخدالرى دخى فرقه اصلاحيه ترده باشلاميه جقلى معلوم اولدى . شوحواله نظرا سيس قصبه سنده عسكرك برايلق ذخيره لرى ادخار ايدلمكجه حرکات عسكريه يه مبادرت قاعده عزم واحتياطه مغاير ایدی . بناء على ذلك هان اطنه دن ذخيره جلبنه مسارعت اولندی و سيس اهاليسنك قصبه يه كوندرملرى ايچون عمر اگاهيه تحريرات يازلدى . اوغلى على بك دخى هم اهالى يى سوق ايتك همده برادري احمد اغانك اردويه كلى لزومنى اخطار ايتك اوزره كىرو كوندردى . قاتوغيكوس افندى دخى سيس ارمنيلرينك خانه لرینه ككلرى ايچون خبر كوندردى . قاتوغيكوسك حسن سیرت وسلوكى تشكروممنونيتى موجب واطوار ومشوارى امنيتى جالب برحاله ایدی . بونك اوزرينه سيسلوردن بعضيلرى يالكزجه وبعضيلرى خانه لرى خليفه برلكده سیه كلكه واطنه دن ذخيره كلكه باشلادی .

حالبوكه سابق قوزان شرقى مديرى يوسف اغا بك دساس بر آدم اوله رق كورلشن قريه سنده بولنوب طرفدارى اولان قبائل و عشاثر دخى عصيان حالنده

اولدیغنه نظرا کندوسی قوزان غریبنک انجام حالنه منتظر اولدیغی تحقق ایتدی .
 اقدجه کندوسی عزل ایله یرینه نصب اولتان برادری حاجی بك ایسه خاچینه
 حکومت ایلکده و دیگر برادری خلیل بك ده فرقه اصلاحیه ده بولمغله قوزان شرقی
 اها لسی ایکی فرقه یه منقسم اولدیغندن قورت اسماعیل پاشانك مفرزه ایله ایلروله می
 ایچون کندوسنه تحریرات کوندرلدی .

اسماعیل پاشا دخی فرقه مطیعیه معاونت یولنده مفرزه ایله ایلرولیوب خاچینه
 داخل اولمش و حاجی بك طرفی قوت بولمش در .

مومی ایله خلیل بك دیگر برادرلرینه نسبتله مونس و دور اندیش برذات اولمغله
 ارتق قوزانده اقامت ایده میه جکندن بحثله فیابعد سیواسده اقامت ایلک اوزره
 کندوسنه مقدار کافی معاش تخصیصی استدا ایتدیکنه بناء کندوسنه شهریه ایکی
 بیک بشیوز غروش معاش ذاتی تخصیص ایله برات عالیسی کنجیه دک سند موقت
 اولق اوزره یدینه بیورلدی ویرلدی و کندوسنه اصطبل عامره پایه سی مدیرلکی
 عرض ایدلدی .

قوزانده جمعه نمازی قیلمق معتاد اولیوب فقط یوسف اغا او قور یازار برادم
 اولمغله بعضا منبره چیقوب خطبه او قویوب جمعه نمازی قیلدردیغی وار ایتمش . سپس
 قصبه سی خارچنده کی میدانده طاش و کیرچ ایله برمنبرانشا اولندی . جمعه کونی الای
 اماملرندن بری خطبه او قویوب جمعه نمازی قیلندی . بالمله اردو ارکان و افرادی
 و سپس اها لیسندن ویرلو قبائل و عشائر دن سیسده بولنانلر هپ بونمازده بولندی .
 قوزانلیلر متدین و صالح ادملر اولوب ایچارنده کی خواجه لر و قهقه لر دخی جمعه
 نمازینک فضاثلندن بحث ایدر اولدیلر . قوزانلیلر شمعدی یه قدر قیلماش اولدقلری
 جمعه نمازینی قیلدقلرندن طولانی او قدر ممنون و مباهی اولدیلر که بو نمازه بولنانلری
 بولنمانلر تبریک ایدرلردی . ایشته بونماز قوزان طاغلرینی اوله صارسدی که قوزان
 اوغللرینک بنای حکومتلری تملندن صارسلدی .

بونک اوزرینه هان سیسده کی جامع شریف امامی ایچون بر خطابت براتی
 کوندرلمسی باب عالی یه انها ایدلدی . (اوزمان بو برات کوندرلمدیکی کی درسعاده
 عودتمزده دخی کوندرتمکه موفق اوله مدق . مکر قوزانندن اقدام اوقاف نظارتی
 اصلاح ایتک لازم ایتمش یوللو کستاخانه سوزلر دخی مفید اولدی بو برات عالی

قوزانه كوندريلنجهدهك اوچ درت سنه كچمشدر . ع . مبحث زلف سمنبويي -
اوزاتمه قيصه كس) .

الحاصل قوزان اهايلسنك ا كثرى جانب حكومت سنيه منجذب اولدقلى
حالده خاجين مفتيسى محمد توفيق افندى سييه كلدى . قوزان شرقيك احوالنه دائر
ايجه معلومات كتوردى . قوزان شرقي مديري نصب اولنان حاجي بك در دست
اجرا اولان اصلاحاتك نتيجه سنده قوزانك نه حال و صورت كسب ايده جكنى درك
ايلديكنه مبنى بشقه محله نقل خانه ايتك املنده اولوب انجق بيوك برادري يوسف
اغانك وهم و وسوسه سندن ناشى حصوله كلن اغتشاشى ازاله ايدنجيهدهك جانسپارانه
چاليشه جغنى فقط كندوسنه دخى برادري خليل بك كبي مقدار كافى معاش ذاتى
ويرلسى وبومعاشك قيصرىه اموالندن التيق اوزره شمديدن تخصيص ايدلسى رجاسنده
بولنديغى خاجين مفتيسى واسطه سيله بيلديردى . كچوك برادري مصدق بك ايسه
ذاتاً كندو حالنده بر ادم اولوب برادرلى ازه سنده دوشن اختلافدن دلكير
اوله رق همان قورت اسماعيل پاشا معرفتيه قيصرىه نقل خانه ايدوب معاشك قيصرىه
اموالندن تخصيصى انتظارنده بولنديغى اشعار ايدلى .

بناء عليه قيصرىه اموالندن التيق اوزره شهرىه ايكي بيك بشيوز غروش معاش
ذاتى حاجي بكه و بيك غروش برادري مصدق بكه و خاجين مالندن اولمق اوزره
شهرىه اوچيوز غروش مفتيك معاشى محمد توفيق افندى به تخصيص قيلندى .
بو صرهده قوزان شرقي معتبرانندن ديكر بعض ذوات دخى سييه كلوب كيتمه
باشلامشيدى . لكن يوسف اغا ازه صره بعض اشقيا ايله طولاشه رق سييه كلوب
كيدنلره تعرض ايدوبوردى و طپان كتخداسى يوسف كيتخدا يوسف اغانك قاين
پدرى اولمغه طپان جهتي حالا يوسف اغانك يدنده ايدى . بناء عليه خاجين مفتيسنك
وسائر كلوب كيدنلرك سالما محللرينه ايصالى وبو جهتهده كي يوللارك تا ميني خصوصنه
كنج اوغلان اوغلى احمد اغا مامور ايدلمشيدى .

ريحانيه عشرينى مقدما مديرلك اتخاذ اولنش ايسهده حالا اهايلسى چادرلرده
اقامت ايلنكده اولدقلىزندن بر صحيح قضا شكلنه قونمق واموال بقايدن صرفه
حكومت قوناغى وسائر ايني ميره انشا اولتمق اوزره بواشاده ريحانيه مديرلكى مرسل
زاده مصطفى بكه احاله ايله كيفيت حلب واليكنه بيلديردى .

بروجه بالا على بكر اوغلى على افا فرقه اصلاحيه كلك اوزره درویش باشايه سوز ویرمش ایدی. قبائل وعشارك سوزلرنده ثباتلری معلوم اولدینی جهته بوكا اعتماد ایدنلر وار ایدی. لکن فرقه اصلاحیه ارکانك اکثری اویله طاعی و باغی حریفك سوزینه قایلیمق حماقتدر دیرلر ایدی. حالبوکه فرقه اصلاحیه سیسده ایکن علی اغا جاذی الاولانك غرهمی وایلول رومینك اونجی کونی سیسه کلیوردی. انك سوزینه اینانمیاقلره حیرت الویردی. همان کندوسنه اکرام و احترام اولنهرق کاور طاغنده ایکن کندوسنك مسافرلری اولان دده بك ایله ولی خلیك یانه مسافر ایدلدى.

قوزان غربی اغاسی احمد اغایه کلنجه فرقه اصلاحیه حقنده قوزانلور علمادن استفتا ایتدکده دولت عسکرینه قارشو ملک شرعاً جائز دکدر دیمشلر ایکن احمد اغا کتخداری یانه جلب و جمع ایله استشاره ایتدکده انلرده اطاعت یولی ترویج ایتمشلر. بوجهته احمد اغا محاربه یه جسارت ایده میوب انجیق کندوسنی تردددن دخی قورتاره ممش. سیسك ارمنی کتخداسی و کندوسنك معتمدی اولان شاهین کهیا مشاوره ایتدکده او دخی مقاومت ایده مزسین دخالتدن بشقه چاره یوقدر بالفرض طاغدن طاعه فرارایله اصرار وقت ایلیه جك اولسهك اولاد وعیال و اقربا ومتعلقاتك هپ عثمانلو النده قالور بویله یاشامنك نه لذتی اولور اما تسلیمیت صورتنده مکرم اولورسك دیمش ایکن ینه یانمزده کله میوردی. لکن حسین بکی ده اعاده یه جسارت ایده میوب تحریر نفوس بهانه سیله انی برلکده کز دیوریوردی. حسین بك ال التندن بو احواله کسب وقوف ایده کلدیکی حالده صراحه برشی یازده میوب فقط رموز و اشارات ایله احمد اغانی اقتناع ایدرک کتوره جکنی اشعار ایدیوردی. قوللرینك ده اکا اعتماد وار ایدی. لکن سیسده اقامتدن درویش باشانك جانی صیقلدی. حسین بكك عودتی استعجال ایدر اولدی. قوللری ده حسین بکه عودتی ایچون تحریرات کوندردم. ارهمی چوق کچیوب بروجه بالا علی بكر اوغلنك کلدیکی کون حسین حسنی بك ده احمد اغا و پدری عمر اغا و برادرلری ومتعلقاتی ایله سیسه کلدیله.

قوزان غریبه و بیلان کوی جوارنده واقع کیسه نیت قریه سی فرسخلرندن مشاهه علما و اتقادن و قوزانجه مظنه کر آمدن سنی یوزه قریب اولان حاجی عمر

افندی دخی اون سکز ساعتک مسافه بی یایان یوروهرک بو صرهده سیسه کلدی .
 وائل حالنده قیصریهده تحصیل علوم ایله اجازت الهرق قوزانه کلوب وبعده حج
 ایچون جانب حجازه کیدوب کلورکن شامده مولانا خالد حضر تلیله ملاقات ایلیهرک
 ندن اخذ دست انابت و قوزانه عودت ایله اللی ایکی سنه حسبی اولهرق قوزانده
 شر علومه بذل همت ایلیوب بو مدت ظرفنده کمنهدن برشی قبول ایتمهرک کدیمین
 و عرق جبین ایله حصوله کتوردیکی محصولات ایله کجشمش شویله که تارلای ا کوب
 و حاصل اولان ذخیره بی دکرمنده اوکودوب اون ایتدکن صکره زوجه سنه تسلیم
 یدر و او دخی اکمک یاپوب برلکده یلر ایش و قوزان اوغللری کندوسنه
 نوق المعاده احترام ایتدکلی حالده انلرک یمکنی ییز ولدی الاقتصا قوزان اوغلنک
 اننه واره حق اولسه کندی اکمکنی قوینه قویوب برابر کوتور و اندن یرایش .
 نوزان اوغللری دخی اندن عشر المازلر ایش فقط مراعی مال طیب یمک اولدیغی
 حالده اللی ایکی سنه عشر ویرمدیکی جهته اوزرنده میرینک بر چوق اله جنی تراکم
 یتش اولسی کندوسنه داغ درون ایش . بو کره سیسه بالورود اطنه والیسی
 علی رضا پاشانک چادرینه واروب بوراسنی اکا آچدقده علی پاشا بورالینی بن
 یله یم فقط بوراده قاضی عسکر وار اکا مراجعت ایلمیسن دیهرک خیمه چا کر یه
 کتوردی . بویله علم و تقوی ایله معروف برذات ایله ملاقاتدن بمنون اولهرق کندوسنه
 احترام و حال و خاطرنی استفسار صره سنده بورایه قدر شد رحل ایله اتعاب وجود
 یلدیکنک سببی صوردم . دیدی که [اللی ایکی سنه دنبرو مال طیب ایله تعیش ایتک
 وزره کندی الله اکوب ییچدیکم محصولات ایله کچندم لکن قوزان اوغللری
 ندن عشر المدیلر بنده ویره یم دیم زیرامستحق اولدقلرینی بیلدیکمدن ویرسه مده
 رینه واصل اولیه حق ایدی اصل مال صاحبی بولوب ویرمکده ممکن اولدی وطن
 صلی اولمق حسیله قوزانده طوتلوب قالدیم بونجه سنه لدنبرو محصول سعی و کسبی
 مال طیب ایده مدم بوندن صکره انشا الله الکرم اعشار شرعی می بیت الماله تسلیم
 بدرم اما شمدی یه قدر اولانی نه یاملی بوئک چاره سی ندر] وبوکا جواباً علمانک
 بت المالده حق وار سنک حقوق دخی اعشاردن اولان دیونه محسوب اولور
 یدیکمده (اوت بنده بوراسی خاطر مه کلیوردی . لکن بو حقک حق اولسی
 مام مسلمینک تعیننه منوطدر حالبوکه طرف پادشاهیدن بنم ایچون برشی تخصیص

اولنامشدرکه محسوب ایدیم) دینجه طرف پادشاهیدن حائز اولدیغ ماذونیت بویله محسوبیتک اجراسنه کافیدر دیوب نام پادشاهییه اولهرق خواجه افندی ایله حالالاشدق . بعده محلی مال صندوقندن المق اوزره کندوسنه یوز غروش معاش بالتخصیص هان بیورلدیسی یازدیروب کندوسنه ویردم قبول ایتمهک ایستدکده سنک کبی بر ذاتک بیت المالدده حق قالدیغنه پادشاهمز راضی اولماز ال حقکی دیهرک بیورلدی بی کندیسنه قبول ایتدیردم . بعده اعشاری کیمه ویرهیم دیه صورددقه بیلانکوی بر قضا مرکزی اتخاذ اولتق مصممدر کیسه نیت قریهسی بالطبع بوقضا داخلنده قالور بوراده بولنهجق مأمورک امرینه اعطا ایدرسکنر طوغری بیت الماله واصل اولهر دیدم . دیدی که (بورایه کلمکدن اصلی اعشار بقایاسنک تسویهسی ایدی فقط بر فضله سوز سویلیه حکم قوزان اوغللرینک حالی معلوم . لکن چوق التفاتلرینی کوردم اره مزده بو قدر حقوق وار بونلر حققرنده ممکن مرتبه حسن معامله اولتمسینی رجا ایدرم) خواجه افندییه بو بایده دخی تأمینات ویردم .

زیرده بیان اولنهجفی اوزره بر پسنه صکره قوزانده ظهور ایدن اختلالک باصدیرلمسی امرنده بو حاجی عمر افندینک بیوک اغانهسی کورلمشدر .

بروحه بالا احمد اغانک سیسه وردودی اوزرینه یوسف اغا دخی متعاقب کلوب عرض اطاعت ایلدی بو صورتله قوزان غائلهسی اساسا بتش اولدی لکن قوزان اوغللرینی اورکتیهه رک بر طرفه حیقاروبده مملکتی متغلبه دن تطهیر ایتمک مصلحتی قالدی و اول باول احمد اغایی بر طرفه آشیرمق لازم ایدی . حالبوکه سیسه کلهجک اولدیغنده کندوسنه حسین حسنی بک اکر سنی قوزانده براقازلر ایسه قوزاندن بیوک بر سنجاغه میر میرانلق ایله مأمور ایدیلورسین دیو سوز ویرمش . احمد اغایه قالسه قیصریه یاخود نیکده سنجاغی ایستر لکن انلر قوزان همحدود اولدیغندن بو ایکی سنجاقدن برینه قائمقام ایدلسه قوزاندن حیقامش کبی اولور اوده بزم ایشیمزه الورمز . روم ایلی طرفه کوندریلهجک اولسه توحش ایدرک فرار قیدینه دوشر سائر بکلر دخی شبهه نور ویشمش آشه صفوق صو قاتمش اولور . بورالری درویش پاشا وبعض امرا ایله مذاکره اولندقه بروسه ایاتی داخلنده واقع کوتاهیه سنجاغی قائمقاملغه مأمور ایتمکی مناسب کوردم واکرچه اوراسی دائره اصلاحاتک خارجنده ایسه ده فوآد پاشا بویله احوال فوق العادیهی تقدیر ایدر و مجبوریت صحیحه

اولسه بو قدر ایلرو کیتیمیه جکمز ی بیلور بر ذات اولمغله همان فواد باشایه (قوزان اوغلو احمد اغا اردویه کلدی میر میرانلق ایله کوتاهییه قائمقاملغنه مأمور ایدلدی همان بحرا کوندرلک اوزره در فقط بوراده ایکن کندوسنه پاشا تعبیری لازمه حال ومصلحتدن اولوب بوايسه اراده سنيه موقوف اولديغندن اراده سنيه-نی استحصال ایله با تلغراف سرعت اشعاری نیاز اولنور) دیو حمادی الاولانک بشنچی کونی بر تلغراف چکدک. فرداسی صباحلین وارد اولان تلغرافنامه سامیده (معاملات رسمیه سی دردست اجرا اولوب اتحق شفاها اراده سنيه سی استحصال ایتدم پاشا عنوانی ویریکیز وروندنه مأموریتی طانمق ایچون رأس ایالت اولان روسیه دخی یازدم) دیو مندرج ایدی.

اگر بشقه برصدراعظم اولوبده ایشی برهفته قدر تأخیر ایتمش اولسیدی فرقه اصلاحیه نك ایشلری صارپه صارمش وقوزان کافی السابق حال اختلافله قلمش اوله حق ایدوکی صکره دن تعین ایتشد.

ذکر اولنان تلغرافنامه اوزرینه همان اردو دقترداری افندیك اونیفورمه سی الندی و برات طونادلدی یاورلر چاوشلر ترتیب اولندی. احمد اغا چاغرلدی و بر چادیره کوندریلوب اونیفورمه کیدیرلدی. بعده خیمه چاکرییه کتورلدی. بالجه امرای عسکریه حاضر اولدقلری حالد احمد پاشا عنوانیله کوتاهییه سنجاغی قائمقاملغنی اجرا ایدلدی. بعده الای ایله درون تصبه ده کی قوناغنه کوندردلی. او دخی یول حاضرلغی ایله مشغول اولدی. وکندوسنه مأموریت معاشندن فضله اوله رق شهریه ایکی بیک بشیوز غروش تخصیص ایدلدی.

برادری علی بکه دخی شهریه بیک غروش معاش تخصیص اولندی. پدرلری عمر اغایه دخی شهریه درت بیک غروش معاش ذاتی تخصیص قیلندی. و برده عمر اغا بقیه عمرینی قونیه طرفنده کچیرمک اوزره کندوسنه او طرفده بر چفتلک ویرلمسی املنده بولندیغندن بونک ایچون دخی کندوسنه قویاً سوز ویرلدی و لازم کلن کاغذلر تهیه ایدلدی. دیگر بکلرک برطاقی عمر اغا ایله برابر قونیه ده و دیگر لرینک کیمی قیصریده و کیمی سیواسده توطین اولتمق اوزره معین اولان محللرینه کوندرلمری ایچون لازم کلنلره امرلر ویرلدی و هر برینه مناسب مقدار معاشرلر تخصیص ایله بیورلدیلری کوندردلی.

احمد اغا مرسیندن واپوره را کبا از میره و اورادن محل مأموریتنه و پدری عمر اغا قونیه جانبته کیتمک اوزره جاذی الاولانک اون اوچنجی چهارشنبه کونی جله‌سی غلبه لککری ایله برلکده اطنه والیسنه ترفیقا سیسندن چیقارلدیلر . ینه قوزان اوغللری خانداندن طورون . تعمیر اولنور بککردن حسین اغا زاده محمد اغانک و درویش اغا زاده احمد اغا ایله محمد اغانک مخدوملری حمزه و مصطفی بککک قیصریه سنجاغنده اقامتلیرینه قرار ویرلمکله و انلرکده قوزاند مالکانه صورتنده کویلری اولمقله حاللیرینه کوره معاش ذاتیلر تخصیص اولنورق محل اقامتلیرینه عزیمت ایلک اوزره ایدیلر . عمر اغا قونیه طرفنده فوت اولمقله محض اولان درت بیک غروش معاشندن اوغللیرینه مناسب مقدار مایشلر تخصیص ایله لاجل الاقامه قونیه‌یه کوندرلشلردر .

یوسف اغا ابتدا کندو استدعاسی اوزره مرعشده اقامت ایلک اوزره شهریه ایکی بیک بشیوز غروش معاش ذاتی تخصیص اولنیش ایکن اندن فراغت ایله ینه کندو استدعاسی اوزرینه محل اقامتی سیواسه تحویل اولندی و اون اوچ یاشنده بولنان اوغلو علی بکی مکتب حربیه‌یه قونمق اوزره درسعاده کوندرمک استدعاسنده بولنوب صکره اندنده فارغ اولدی . الحاصل رنکدن رنکه کیروب هر کون برفکرده بولنور متلون المزاج برادم اولمقله کندوسی فرقه‌اصلاحیه ایله برلکده طاغه جیتوبده اورادن سیواسه کوندرمک اوزره مسافره ارکان حربیه چادرلرنده الیقوناندی و برادری خلیل بک هم کندوسنک همده انک خوارنده لرینی الوبده سیواسه کوتورمک اوزره قوزان شرقیه کوندردی او دخی انلری الوب جمله‌سی سیواسه کوتورمشدر .

بو صروده سیسده بک شدتلی بر قولرا ظهور ایتدی قوزانجه‌کال سیروسهولت ایله رونما اولان مظفریت و موفقیت لذتی اونترددی . ذاتا طاغه جیقوبده مأمورلر تعیینیه تأسیس حکومت ایلک مصمم ایکن بوکره قولرانک ظهوری اوزرینه طاغله جیقوبده عسکری علم طبه توفیقا سیرک سیرک تعیمیه ایله تبدیل هوا ایتدیرمک لازم کلدی .

دده بک ایله دلی خلیل و علی بکر اوغلی علی اغا بزمه برابر طاغه جیقمق پاخود اطنه‌یه کیدوبده عودتمزه قدر اوراده اقامت ایلک خصوصلرنده تخییر

قیلندیلر . دده بك ايله على بكر اوغلى اطنهده مكث واقامتى ترجيح ايتمكه اورايه كوندردیلر . دلی خلیل فرقه اصلاحیه ايله حرکتی ترجیح ایتدیکندن انکله یوسف اغا و سونباس ناحیه سی بکی کوکولی اوغلی احمد بك برلکده اوله رق فرقه اصلاحیه ايله سیسدن جرکت اوله رق اوچنجی کون فکه قریه سنه وارلدی . قولرا ایسه کال شدت ايله حکمنی اجرا ایتمکده ایدی . طاغه چیقار ایکن بر طرفدن جنزه لر کومولور و بر طرفدن قولرايه طوتلانلر حیوانلره بیندیریلرک قوناق محلنه قدر کوتوریلور ایدی حتی مشیر پاشا ايله اوکمزده چکیلن یدکرمرز اوزرنده هرکون برر خسته بولنوردی .

بویه المتاك بر حال ايله فکهیه واردیغمزده متعاقبا قورد اسماعیل پاشا مفرزه ايله فکهیه سکر ساعت مسافه سی اولان خاچیندن حرکت ايله فکهیه کلدی ایکی عسکر بربرینی کورنجه تعریف اولماز صورتده بر مسروریت حاصل اولدی لکن فرقه ه خسته لق اولدیغندن مفرزه ده بلاشدرمامق ایچون کندمری قرانتنه الته الدق . اسماعیل پاشا ايله معیتی ضابطانیدن بعضلری جوارمزه کلوب اوزاقدن مصاحبت ایلرک . اسماعیل پاشا ایسه سز آتش ایچنده بولنوبده بزی محافظه ایچون کندی کندیکیزی قرانتنه الته المق نه دیمک دیو بکا ایدرک یا تمزه کلدی انک اوزرینه عسکر دخی ضبط ارلنه میوب بربرینه قارشیدیلر بحکمه الله تعالی مفرزه ده دخی قولرا ظهور ایدویردی .

خاچین مفتیسنک اخطاری اوزرینه قوزان شرقی مدیری حاجی بکک معاشنه بشیوز غروش ضم ايله اوچییك غروشه ابلاغ اوله رق مجلس اعضالفنده استخدام اولنق اوزره قیصریه سنجاغی قائممقاملغنه تحریرات کوندردی . وانک یرینه اطنه اشرافندن بری قوزان شرقی مدیرلکنه تعیین ایدلدی . حاجی بك ایسه قیصریه کیدرکن یولده وفات ایلشدر .

نفس قوزان اوچ قضایه یعنی سیس و بیلانکوی وخاچین قضالرینه تقسیم وفکه ناحیه سی بیلانکوی قضا سنه الحاق اولندی وقارص ذوالقدریه قضا سنک تاتارلی ناحیه سی حال عصیانده وسونباس ناحیه سی قوزان اوغللرینک حکم ونفوذی التنده بولنش ایدوکنندن و ایکی ناحیه دیگر ناحیه لر ايله برلشدریلرک قارص ذوالقدریه قضایا حال قدیمه ارجاع وقارص ذوالقدریه قصبه سنک اعمار واحیاسنه شروع

ایله بو قضا دخی قوزان سنجاغنه الحاق ودرت بیوک قضادن مرکب بر بیوک سنجاق تشکیل اولندی و قائمقاملغنه موقتا میر لوا حسنی پاشا تعیین قیلندی . و سپس مقتیسنه ایکیوز اللی غروش معاش تخصیص اولندیگی کبی طپان علماسسندن کچوک محمد افندی دخی ایکیوز اللی غروش معاش ایله بیلانکوی مقتیسی نصب اولندی و هر قضایه مدیرلر و نائبلر تعیین ایلدی . وقوزان سنجاغی ایچون بر طابور ضبطیه تشکیل و طابور اغالغنه کنج ارغلان اوغلی احمد اغا و سپس مرکزی یوزباشیاغنه قرهجهلر عشرتی کتخداسی وزیر اغا نصب اولندی .

فکة بر موقع منیع اولوب هر نه طرفدن کیدیله جک اولسه یوللری غایت صارپدر و برده خراب قلعه سی واردر . مشیرپاشا و بعض امرای عسکریه ایله چادرده اوتورر ایکن بورایه حرباً کلمک لازم کلسیدی ، تقدر عسکره محتاج اولوردق دیدم . قرق طابوره محتاج اولوردق دیدیلر . الحاصل فکة ایکی قضانک کلدی و سنجاغک وسطی کبی اولدیغندن بوراسی مرکز لوا اولق خاطرلره کلدیسه ده حکومت قونانغی اتخاذ اولنه جق ابنیه و سنجاغ مجلسی تشکیل ایده چک وجوه و معتبران اولدیغندن و سیاس قصبه سی قاتوغیکوسلق مقری اولدیغندن و برده چقور اوه عشارئینک اسکانلری بر مهم مسئله اولق حسیلله مرکزک چقور اوه جهتنده اولسی لازم کلدیکندن سپس قضاسی مرکز لوا اتخاذ قیلنمشدر .

قیشلماق اوزره بر طابور بیلانکویه و بر طابور کورلشن قریه سنه کوندرلدی . و بر مقدار نظامیه شیشخانہ جی ایله بر ازده عساکر موظفه فکة قلعه سنده برلشدیرلدی . بز دخی کوکسون اوزرندن مرعشه کیدیور یوللو حرکت ایلیرک بقته زیتون اوزرینه واروبده اوراسنی ده اصلاح ایدیورمک نیتنده ایدک . لکن قولرا فرقه اصلاحیه یی پک زیاده زده لدی . نه یاپه جغمزی شاشیردق و حالا پیدرپی وفیات وقوع بولمده ایدی و بر کیجه دلی خلیل طوتلوب فرداسی وفات ایلدی . اوزون بویلی غایت یاقیشقلی قوی البنیه متناسب الاعضا جندی و بهادر بر یکیت ایدی . بویله بقته وفات ایدیورمسی سائرینه پک زیاده دهشت ویردی . بونک اوزرینه هر کسه عودت ارزوسی کلدی کوردمک بویله بر حال یأس و قنور ایله باشلو برایش کوریله میه جک فقط عودتده باری فکیه اوج ساعت مسافه سی اولان بیلانکویه اوغرامق ایستدم . بو ائشاده مرعش متصرفی عاشرپاشا دخی وفات ایلدی . دولته

پتشه جك بر ذات ایدی. کاورطانی جهنده اجرا اولنان اصلاحاتک تأسیسنه پک کوزل خدمت ایشیدی .

یوسف اغانک اطواری موجب شتباہ اولمغله سیواسه طوغری کوندرملک بهانه سیله قوزاندن چیقاریلوبده بعده سیواسده کی اولادوعیالی ایله برلکده صامسونه ایندیریلرک استانبوله آشیرلق صورتنه قرار ویرلدی و اوغلی علی بک ایله برلکده اسماعیل پاشایه تسلیم ایدلدی . بعده فکدن حرکت ایله بیلانکویه واریلوب حکومت محلیه نی تأسیس ایتدکدن صکره سیسه عودت ایلدک .

بو صرمدہ سیس قاتوغیکوس کراغوس افندی دخی قولرادن فوت اولمغله حنازه سی الای موزیقه سی و الایشلی بر الای ایله قالدیرلشد . قوزان اصلاحاتنده معاوتی کورلشیدی . کندوسنک برادر زاده سی وعیتاب مرخصه سی اولوب اکثر اوقاتده قاتوغیکوس افندیکنک یابنده بولنه رق آرامزده واسطه مخبره اولان نیغوغوس افندی قاتوغیکوسلغه انتخاب اولمغله مضبطه سی باب عالی به تقدیم اولنشد . قوزانک امور ملکیه سی حسنی پاشایه محول اولدینی کی امور عسکریه سی دخی قورت اسماعیل پاشایه حواله اولنوب میرلوا یاور پاشا اطنه جهتی قوماندانلغنه تعیین اولندی . و تشرین اول دخول ایله موسم شتا تقرب ایلدیکدن الای و طابورلرک مشتلاری تعیین ایله بزم یانمزدہ یالکز بش طابور قالدی .

بزده بو قیشی درسعادته کچیرمک وکله جک موسم بهارده یتنه کیدوبده اصلاحاته دوام ایتک اوزره مشیر پاشا ایله ینمزدہ قرار ویردک . و اطنه و طرسوس طریقہ مرسینه واروبده اورادن طائف واپور هایونیلہ درسعادته عزیمت ایتک اوزره سیسدن حرکت ایله بر ایکی ساعت بروده نصب خیام ارام ایتدک .

حالبوکه یوسف اغانک قوزان سرسریریلرله مخبره خقیه سی وارایمش . و قولرادن طولای فرقه اسلاحیه عارض اولان پریشانلغی فرصت بیلرک قوزان غربی بکری . قوزاندن چیقارلمش اولدینی جهته بتون قوزانی ضبط ایدوبده یکیدن بر حکومت عاصیه تشکیلی قورمش و برطاقم عسکر ایله سیواسه کوتورولور ایکن اشقا چقبوب انی عسکرک لندن المشر و قوزان شرقیده نقدر اشقا کروهی وار ایسه انک باشنه طوبلانوب کورلشن وخاجین وفکه یوللری قطع ایتمش .

اسماعیل پاشا ایکی کون صکره بو حادثه دن خبر الوب تدایر لازمه به تشبث

ايله برابر كىفتى فرقه اصلاحيه انها ايمككه پك زياده موجب كدر و اندیشه اولدى. زيرا طابورلر بوجه بالا قيشله مق اوزره مواقعه طاغيداش ايدى يانمزه بولنان بش طابور دخى پك پريشان حالده ايديلر بر الای نظاميه سوارىنى يوقلادق اياقده صاغلام قلان نفرات انجق موجود حيوانلره باقعه كافى ايدى بر الايدن بر بلوك بندىروب كوندرك مشكل ايدى. ارسلان پاشا اتلولرينك كيمى فوت اولمش و كيمى ضعيف دوشوب شوراده بوراده قالمش. الشكر دلى محمد بكك معبى نفراتى دخى كيمى فوت اولمش و كيمى طاغلمش اولديغندن ياننده اون بش يكرمى قدر ادمى قالمش ايدى.

يوسف اغا ايسه قوزان شرقى اياغه قالدردقدن يشقه قوزان غربى كىخدالرينى جلب ايجون هر طرفه حتى سيس طرفه بيله بياننامه لر ايله جاسوسلر كوندركش ايدى.

فرقه اصلاحيه نظرمى اصابت ايلدى بيلم نجه ييللر صرف مساعى ايله حصوله كتوريله بيله حك اصلاحات مجرد اثر توفيق الهى اوله رق اللى اى ظرفنده وجوده كيش ويارواغيارك حيرت و تعجبى موجب اولمش ايكن قولرا ظهور ايله پك از وقت ظرفنده فرقه يى بويه ر حال فلاكته اوغرا تمشدر.

قوزان بو حالده قالبوده قيش ده باصار ايسه موسم بهارده يكيدن قوه جبريه ايله ضبطى تقدر مشكل اوله جنى مطالعه سيله اندیشه ناك ايدك. هان موجود معيتمز اولان عسكركله هرچه باد اباد اسماعيل پاشايه امداد اينك وزره حركته قرار و يردك.

فقط زم او طرفه وصولمزه قدر مخاطره نك درجه سنى كلامق واسماعيل پاشايه قوه الظهر اولمق اوزره بر ذاتك سريعاً اول طرفه عزيمتى لازمكلكه سيسدن وجواننده كى عشاردن بيك بو قدر نفير تام جمع ايله الشكر دلى محمد بكك قوماندەسى اتنده اوله رق ايلرو كوندردلى. بوئلرا ايسه هب قوزانى اولوب هنوز بزه ايصنامش اولدقلىندن جزئى بهانه ايله روكردان اوله رق عليهمزه حركتلىر ملحوظ ايدى. محمد بك بوراسنى پك اعلا بيلديكى حالده وقتك طارلقنى دخى مدرك اولديغندن فداييلك يولنده بو امورتنى قبول ايتدى دهان كندوسنه بيكانه اولان نفير تام عسكرىن الو ب كىندى.

بزجه بادى اندیشه اولان مواددن برى ده بيلانكويده كى طابور كيفيتدن بى خبر اولدينى حالده بقتة اشقيا هجوم ايله اوراسنى باصار ايسه بر حادثه عجيبه ظهورى ملاحظه دن بعيد دكل ايدى . اسماعيل پاشا ايسه بيلانكويه قريب محله بولنديغندن طابور اكر وقعه دن خبردار اولسه سلاحلى قوتيله اشقياني ياروب كچرك اسماعيل پاشا ايله برلشه بيلورلردى .

بناء عليه درويش پاشا بيلانكويه كيدوب ده طابورى اورادن سوق ايله اسماعيل پاشا ياتنه كوتورمك اوزره ارکان حريه دن احمد مختار بك (مختار پاشا) نى ياتنه بر طاقم سوارى ترفيق ايدرك تعليمات شفاهيه ايله او طرفه كوندردى وبهمه حال يوسف اغاك اخذ وكرفتى مطلوب قطميدر ديوسيس ايله بيلانكوى ارمننده كى قبائل وعشائر كتخذالرينه مکتوبلر يازلدى .

ومرعه كيتمك اوزره يوله چيقارلمش اولان ايكي طابور قارص ذوالقدريده توقيف اولندى وسونباس ناحيه سى اهالي سنى جمع ايله او طرفدن دخى اشقياني قضيق ايچون ارکان حريه دن ياور چاكرى حسين حسنى بك قارص ذوالقدريه جانبنه كوندزلدى .

يز دخى موجود معيتمز اولان طابورلر ايله قالقوب ويسيس پيشكاهندن مرور ايله طاغه طرمانوب چيقار ايكن اسماعيل پاشا طرفندن برضايط كلوب يوسف اغاك طوتلدينى خبرينى كتوردى .

شويه كه يوسف اغا دعوتنامه ارسال ايله جلبه چالشددينى قره جمر عشيرتى كتخداسى وزير اغا الك عليه حركت ايله بيلانكويه واروب سائر عشيرتلردن دخى اچجه نفير عام طوپلانهرق بيلانكوى قائممقامى مرعشلى بكر بك ايكي بيكدن زياده نفير عام ايله بيلانكويدن حركت ايله رك وكه وحوالي سنى طوتلمش اولديغندن يوسف اغا ارق اوراده طوردميوب كورلشن ايله كرار طاغى ارمننده استقرار ايتش وكورلشن ده خيمه نشين اولان طابور اوزرينه بر فرقه اشقيا سوق ايتش اولديغندن لى القابل عساكر شاهانه دن بر نفر نهيد و ايكي نفر مجروح اولش ايسه ده اشقيادن بر خيلى تلف ومجروح وقوع بولش وبرازى طوتلمش وباقي سى منهنم اولش در .

يوسف اغا سيس يولنى طوتقمق ايچون اوغلى على بك معيتيله سيس جهته

بر فرقه اشقیا سوق ایدوب انلر دخی الشکردلی محمدکک طاقنه تصادف ایتشلردر. غریبدرکه محمد بک ایله سیسیدن چیقاریلان نفیر غام عسکرینک جوغی اثنای راهده طاغیلوب یاننده قالانلر دخی اوزاقدن علی بکک عسکرینی کوردکلرنده بز قوزان اوغلارینه تفنک آتمیز دیمشله. محمد بک نه یاسون حقکیز وار حقوق قدیمه بونی ایجاب ایدر لکن سز تفنک آتمیکیز شو طاغلرک ایکی طرفنه دیزیلوب سیرجی اولکیز دیمش انلرده اولیه یامیشله. محمد بک دخی اون بش یکریمی قدر نشانجی ادملریله ششخانه آتمغه باشلامش دشمن دشمنک حالنی بیلمز علی بک محمد بکک ایکی طرفنده کی غلبه لکی هب دشمن ظن ایدرک کبرویه دونمش واسمعیل پاشانک عسکرینه تصادف ایله بر یایلم آتش یینجه یاننده کی عسکر بوزیلوب کندوسسیده پدرینک یاننه فرار ایتش. یوسف اغا قلیل العدد اشقیا ایله قلوب کوکصو کوپریمی باشنه اینهرک کورلشن قریه سی اها لیسنی سلاح التنه دعوت ایتش اها لی ایسه یوسف اغادن بزمش اوصامش اولدقارندن کورلشن کتخدالرندن مثلی حسن کتخدا اها لیدن بر کروه ایله بالاتحاد کویا یوسف اغانک جمعیتنه ملتحق اولمق صورتنده یاننه واروب درحال یوسف اغانی قید و بند ایله ضابطان عسکریه یه تسلیم ایتشلر.

بروجه بالا سیس پیشکاهندن مرور ایله طاعه طرمانوب چیقار ایکن یوسف اغانک طوتلدینی خبری کلنجه عسکره تبشیر کیفیت ایله عودت اول کون صبا حلین فوق العاده اضطراب درون ایله قالمش اولدیغمز خیمه کاهمز کال سرور و ابتهاج ایله کلوب نصب خیام استراحت ایلدک.

بحکمة الله تعالی اسمعیل پاشا مفرزه سنده تفنک پاتلامغه باشلا نجه قولرا علی زائل اولدینی کبی بزم دخی بوحرکت مزدن یعنی طاعه قدر کیدوب کلدکدن صکره فرقه مزده قولرادن اثر قالمدی.

متعاقبا یوسف اغاینه کیجه لین فرار صد دنده بولندینی جهته قره غول طرفندن قورشون ایله اوریلوب اعدام اولمش دیو خبر کلدی. مستحقنی بولش اولدینی جهته نه اولمش نصل اورمش دیو تفصیلاتی صوران اولدی. (مابعدی وار)